

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/228/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8315201378
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Šofranková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8315201378.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Šofrankovej a sudcov JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Elišky Wagshalovej v právnej veci žalobkyne: O. T., bytom XXX XX W. XX, zastúpenú Advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Rybár s. r. o., so sídlom Kuzmányho 29, Košice proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ s. r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 24. 04. 2015, č. k. 21C/84/2015-37 takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo vyhovujúcom výroku, vo výroku o náhrade trov konania a vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok za návrh.

Žalovaný je povinný nahradiť žalobkyňu trovy odvolacieho konania vo výške 33,29 Eur na účet Advokátskej kancelárie JUDr. Peter Rybár, s. r. o., so sídlom Kuzmányho 29, 040 01 Košice, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvého stupňa“) napadnutým rozsudkom určil, že na konanie je vecne a miestne príslušný Okresný súd Humenné. Zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyňu sumu 321,34 Eur s 8,05 % úrokom z omeškania ročne z tejto sumy od 05. 02. 2015 až do zaplataenia a trovy právneho zastúpenia vo výške 256,18 Eur na účet právneho zástupcu žalobkyne, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Zaviazal žalovaného zaplatiť na účet Okresného súdu Humenné súdny poplatok za žalobu vo výške 19 Eur v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd prvého stupňa vec právne posúdil podľa § 84, § 87 písm. f), § 105 ods. 1 O. s. p., § 52 ods. 1, 3, 4 Občianskeho zákonníka a § 2 písm. a), b), § 4 ods. 2, 3 zákona o spotrebiteľských úveroch, podľa § 53 ods. 1, 5, § 39 ods. 1, § 451 ods. 1, 2, § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka.

Vykonaným dokazovaním mal súd prvého stupňa za preukázané, že medzi účastníkmi konania bol založený záväzkový vzťah, a to na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXX zo dňa 28. 01. 2008. Žalobkyňu bola poskytnutá žalovaným finančná čiastka podľa zmluvy o úvere vo výške 331,94 Eur, ktorú mala žalobkyňa splatiť v 12-tich splátkach spolu vo výške 653,26 Eur. Žalobkyňa uvedenú sumu žalovanému uhradila, čoho dôkazom je žalobkyňou predložený výpis splátok a pokút, z ktorého je zrejmá úhrada celej dlžnej sumy dňa 07. 01. 2009. Medzi účastníkmi uzavretá zmluva o úvere je svojou povahou spotrebiteľskou zmluvou v súlade s ust. § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka, a preto podlieha úprave zmlúv o spotrebiteľských úveroch. Poplatok za poskytnutie úveru na obdobie 12-tich mesiacov predstavoval 96,8 % ročne, pričom takýto úžerný poplatok za poskytnutie úveru na obdobie 12 mesiacov súd považoval za dôvod absolútnej neplatnosti úverovej zmluvy, a to pre rozpor s dobrými mravmi podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Zároveň ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku.

Naviac v zmluve nie je uvedená ročná percentuálna miera nákladov, a preto sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Keďže poskytnutý úver je bez úrokov a bez poplatkov, na strane žalovaného vzniklo bezdôvodné obohatenie plnením z neplatného právneho úkonu (nakoľko súd zmluvu o úvere v časti poplatku považuje za absolútne neplatnú). Preto žalovaný musí vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie. Výška bezdôvodného obohatenia je totožná so sumou, ktorú žalobkyňa zaplatila nad výšku poskytnutého úveru, t. j. nad sumu 331,94 Eur. Je nepochybné, že žalobkyňa uhradila žalovanému celkom 653,28 Eur, čo znamená, že navyše zaplatila 321,34 Eur. Táto suma predstavuje bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného - veriteľa.

Žalovaný v konaní vzniesol námietku premlčania uplatneného nároku žalobkyne, poukazoval na uplynutie 2-ročnej premlčacej doby, ktorá podľa neho uplynula 07. 01. 2012. Vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania súd uviedol, že pri práve na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia plynie jednak subjektívna 2-ročná premlčacia doba plynúca odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil a objektívna 3-ročná premlčacia doba plynúca odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu. 10-ročná premlčacia doba plynie pri úmyselnom bezdôvodnom obohatení. V danom prípade podľa názoru súdu objektívna premlčacia doba je 10-ročná, pretože bezdôvodné obohatenie žalovaného súd považuje za úmyselné. Žalovaný má v predmete činnosti ako nebankový subjekt dlhodobo poskytovať úverov a jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Preto, ak žalovaný obchádzal zákon o spotrebiteľských úveroch, neuvedením ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o úvere, ako i ďalších podstatných náležitostí, toto jeho konanie sa nedá hodnotiť inak ako úmyselné konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu. Zároveň z výpovede žalobkyne vyplýva, že táto sa dozvedela o bezdôvodnom obohatení v decembri 2014, a preto následne podala na súde žalobu dňa 10. 02. 2015. Na základe uvedeného žaloba bola podaná na súde i v rámci 2-ročnej subjektívnej doby.

O trovách konania súd rozhodol v zmysle ust. § 142 ods. 1 v spojení s ust. § 151 ods. 1 O. s. p.. Keďže žalobkyňa je oslobodená od súdnych poplatkov podľa ust. § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, súd uložil žalovanému v súlade s ust. § 2 ods. 2 Zákona o súdnych poplatkoch povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok vo výške 19 Eur tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaný. Navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil, žalobu zamietol, alternatívne žiadal napadnutý rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Odvolateľ v odvolaní zdôraznil, že účelom právnej úpravy inštitútu premlčania v občianskoprávných vzťahoch je, aby oprávnený subjekt pod hrozbou sankcie premlčania uplatnil (vykonal) svoje právo v stanovenej premlčacej dobe - teda včas. Účinné vznesenie námietky premlčania znamená, že súd oprávnenej osobe nemôže premlčané právo priznať, keďže vznesením námietky premlčania zaniká nárok na autoritatívnu vynútitelnosť uplatneného práva. Vydania bezdôvodného obohatenia sa žalobkyňa v zmysle zákona môže domáhať v subjektívnej (2-ročnej) lehote, najneskôr však do uplynutia 3-ročnej objektívnej premlčacej lehoty. Ich začiatok je upravený odlišne. Tieto dve premlčacie doby začínajú plynúť, plynú a končia sa nezávisle od seba. Ich vzájomný vzťah je taký, že ak sa skončí plynutie jednej z nich, právo sa premlčí, a to aj napriek tomu, že poškodenému ešte plynie druhá premlčacia doba. Odvolateľ zdôraznil, že uplatnený nárok sa stal premlčaný v objektívnej premlčacej lehote dňa 07. 01. 2012. Žalovaný konal v dobrom úmysle, poskytol dlžníkovi úver v dobrej viere. Žalovaný zastáva názor, že v danom prípade došlo k nesprávnemu posúdeniu zmluvy o úvere, ktorá bola nesprávne prekvalifikovaná ako zmluva o spotrebiteľskom úvere. Žalovaný sa nestotožňuje ani s úhradou súdneho poplatku za návrh na začatie konania, nakoľko nesúhlasí s priznaním statusu spotrebiteľa žalobkyni. Nesúhlasí ani s priznanou náhradou trov konania žalobkyni podľa § 142 ods. 1 O. s. p..

Žalobkyňa k podanému odvolaniu navrhla rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť a priznať náhradu trov odvolacieho konania.

Krajský súd v Prešove ako odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo v zmysle zásad uvedených v ust. § 212 O. s. p., bez nariadenia odvolacieho pojednávania,

čo je v súlade s ust. § 214 ods. 1, 2 O. s. p. s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvého stupňa, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje. Žalovaný vo svojom odvolaní opätovne uvádza, že zmluvu o úvere zo dňa 28. 01. 2008 nie je možné podriaďiť pod právny režim spotrebiteľských zmlúv upravených v Občianskom zákonníku, resp., že žalobkyni nemožno priznať status spotrebiteľa, a to vzhľadom na účel poskytnutia samotného úveru. V tejto súvislosti je potrebné poukázať, že predmetná zmluva má všetky znaky spotrebiteľskej zmluvy, pričom ide o zmluvu formulárovú, ktorú žalovaný dlhodobo v mnohých obdobných prípadoch uzatvára so spotrebiteľmi a títo nemajú akúkoľvek možnosť ovplyvniť jej obsah, prípadne zmeniť niektoré jej ustanovenia. Žalovaný pri uzatváraní takýchto formulárových zmlúv nedodržuje ustanovenia právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa, tým nedodržiava svoju povinnosť poskytovať spotrebiteľovi informácie v dostatočnom predstihu pred samotným uzavretím zmluvy o úvere, resp. spotrebiteľa pri podpise zmluvy náležite neinformuje o význame jednotlivých jej ustanovení a o tom, aký dopad budú mať pre spotrebiteľa jednotlivé časti zmluvy. Odvolací súd zdôrazňuje, že z rozhodovacej činnosti je mu známe, že je bežnou praxou žalovaného pri uzatváraní úverových zmlúv snaha označiť dlžníka ako podnikateľský subjekt a ak to nie je možné (v prípade ak dlžník nemá žiadne podnikateľské oprávnenie) účelovo zaškrtnie v zmluve políčko určujúce účel použitia finančných prostriedkov za účelom zamestnania, resp. povolania, aby došlo k vylúčeniu aplikácie právnych predpisov určených na ochranu spotrebiteľa.

Súd prvého stupňa v odôvodnení rozsudku správne uzavrel, že predmetná zmluva neobsahuje ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V dôsledku toho nastáva právna fikcia, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Okrem toho zmluva o spotrebiteľskom úvere musí zahŕňať aj sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Jedným zo základných cieľov zákonodarcu bolo stanoviť porovnateľné číslo, ktoré slúži spotrebiteľom pre porovnanie ponúk rôznych finančných inštitúcií - ročnú percentuálnu mieru nákladov. Tento údaj patrí medzi základné informácie, ktoré je veriteľ povinný poskytnúť spotrebiteľovi v zmluve o poskytnutí úveru. Pokiaľ zmluva o spotrebiteľskom úvere v prejednávanej veci neobsahuje údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Je nepochybné, že v predmetnej zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi konania absentuje údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov. Vykonané dokazovanie potvrdzuje, že dňa 28. 01. 2008 bola uzatvorená medzi účastníkmi úverová zmluva, podľa ktorej žalovaný poskytol žalobkyni úver vo výške 331,94 Eur (10 000 Sk), pričom výška bezdôvodného obohatenia je totožná so sumou, ktorú žalobkyňa zaplatila nad výšku poskytnutého úveru. Žalobkyňa uhradila žalobcovi celkom sumu 653,28 Eur, z čoho vyplýva, že žalovaný sa bezdôvodne obohatil o rozdiel medzi skutočne poskytnutým úverom a vrátenou sumou vo výške 321,34 Eur.

Správnym je aj záver súdu prvého stupňa o vzniku úmyselného bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, v dôsledku čoho sa inak 3-ročná objektívna premlčacia doba predĺžila na 10 rokov odo dňa, keď k bezdôvodnému obohateniu došlo. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že žalovaný ako nebankový subjekt má dlhodobo v predmete svojej činnosti aj poskytovanie úverov, a teda jeho povinnosťou bolo poznať a dodržiavať právne predpisy vzťahujúce sa na poskytovanie úverov. Neuvedenie ročnej percentuálnej miery nákladov v uvedenej zmluve, použitie neprijateľnej podmienky a určenie neprimerane vysokej odplaty úveru (96,8 %) nemožno hodnotiť inak ako konanie zamerané na získanie bezdôvodného obohatenia bez právneho dôvodu, minimálne s nepriamym úmyslom získať majetkový prospech opísanými praktikami. So zreteľom na to je správny záver súdu prvého stupňa poukazujúci na neuplynutie objektívnej 10-ročnej lehoty od poskytnutia úveru, v dôsledku čoho bolo možné takto uplatnený nárok žalobkyni priznať.

Za stavu, že žalobkyňa opísala ako sa dozvedela (december 2014) o problematike zmluvy a žalovaný nepreukázal, že sa o tom žalobkyňa dozvedela skôr, t. j. pred decembrom 2014 je problematické akceptovať námietku žalovaného, že uplynula aj subjektívna premlčacia doba.

Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov, ak je poplatník od poplatku oslobodený a súd jeho návrhu vyhovel, zaplatí podľa výsledku konania poplatok alebo jeho pomernú časť odporca, ak nie je tiež od poplatku oslobodený. Túto povinnosť však odporca nemá v konaní o rozvođe manželstva, o neplatnosti manželstva alebo o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je, ak súd tak rozhodne alebo ak uloží náhradu trov konania poplatníkovi.

Vzhľadom na to, že predmetná vec je od súdnych poplatkov oslobodený, nakoľko podľa § 4 ods. 2 písm. za zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov je od poplatku oslobodený spotrebiteľ (žalobkyňa), domáhajúci sa ochrany svojho práva, správne postupoval súd prvého stupňa, ak vyrubil súdny poplatok za návrh neúspešnému žalovanému.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobkyni bezdôvodne obohatil 321,34 Eur s prísl. a o povinnosti žalovaného zaplatiť súdny poplatok za návrh vo výške 19 Eur postupom podľa ust. § 219 O. s. p..

Potvrdené boli aj výroky napadnutého rozsudku o úrokoch z omeškania a o povinnosti žalovaného nahradiť žalobkyni trovy prvostupňového konania. Tieto súvisiace výroky boli síce dotknuté podaným odvolaním, avšak dôvody odvolania sa nezmieňujú a osobitne nenapadajú aj tieto výroky rozsudku. Vzhľadom k viazanosti odvolaciemu súdu dôvodmi podaného odvolania v tejto časti, musel byť rozsudok súdu prvého stupňa potvrdený aj v uvedených výrokoch.

Úspech v odvolacom konaní mala žalobkyňa. Preto jej v súlade s ust. § 142 ods. 1 a § 224 ods. 1 O. s. p. vzniklo právo na náhradu všetkých účelne vynaložených trov odvolacieho konania. Žalobkyni v priebehu odvolacieho konania vznikli trovy konania predstavujúce trovy právneho zastúpenia. Keďže predmetom sporu (odvolania) je zaplataenie sumy 321,34 Eur s prísl., uvedená čiastka tvorí tarifnú hodnotu veci v odvolacom konaní. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby (písomné vyjadrenie k odvolaniu) podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ďalej len „vyhláška“ sa rovná sume 24,90 Eur. K tejto odmene sa pripočítava paušálna náhrada miestneho prepravného a telekomunikačných poplatkov podľa § 16 ods. 3 vyhlášky, ktorá sa v roku 2015 priznávala v sume 8,39 Eur. Spolu trovy odvolacieho konania 33,29 Eur. Náhradu trov odvolacieho konania žalobkyni vo výške 33,29 Eur je neúspešný žalovaný povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu žalobkyne (§ 149 O. s. p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.